

MAGNA CARTA SUDIJA (Fundamentalni principi)

Vladavina prava i pravda

1. Sudstvo je jedna od tri grane vlasti u svakoj demokratskoj državi. Njegova misija je da garantuje postojanje Vladavine prava i, s toga, da obezbijedi pravilnu primjenu zakona na nepristrasan, pravičan i efikasan način.

Nezavisnost sudstva

2. Nezavisnost i samostalnost sudstva su osnovni preduslovi za funkcionisanje pravosudja.

3. Sudska nezavisnost treba da bude statutarna, funkcionalna i finansijska. Ona će biti garantovana u pogledu drugih vlasti u državi, onima koji traže pravdu, drugim sudijama i društvu uopšte, sredstvima nacionalnih pravila na najvišem nivou. Država i svaki sudija pojedinačno su odgovorni za unapredjenje i zaštitu sudske nezavisnosti.

4. Nezavisnost sudstva će biti garantovana u pogledu sudske aktivnosti a posebno u pogledu regrutovanja, imenovanja do godina za penzionisanje, unapređenja, neuklanjanja sa funkcije, obuka, sudijskog imuniteta, discipline, nagrada i finansiranja sudstva.

Garancije nezavisnosti

5. Odluke o izboru, imenovanju i karijeri će se zasnivati na objektivnim kriterijumima i donosiće ih organ zadužen za garanciju nezavisnosti.

6. Disciplinski postupci će se sprovoditi pred nezavisnim organom sa mogućnošću tužbe pred sudom.

7. Nakon konsultacija sa sudstvom, država će obezbijediti ljudske, materijalne i finansijske resurse, neophodne za pravilno funkcionisanje sudskog sistema. Da bi se izbjegao nezakoniti uticaj, sudije će primati adekvatnu naknadu i biće im obezbijedena adekvatna penzijska šema, koja će se utvrditi zakonom.

8. Inicijalna i kontinuirana obuka je pravo i obaveza svih sudija. Ona će se organizovati uz nadzor sudske vlasti. Obuka je značajan element očuvanja nezavisnosti sudija kao i kvaliteta i efikasnosti sudskog sistema.

9. Sudstvo će biti uključeno u donošenje svih odluka koje utiču na obavljanje sudijske funkcije (organizacija sudova, procedure, drugo zakonodavstvo).

10. U vršenju njihove funkcije sprovođenja pravde, sudije ne smiju primati bilo kakve naloge ili instrukcije, ili biti pod bilo kojim hijerarhijskim pritiskom, i biće vezani jedino zakonom.

11. Sudije će obezbijediti ravnopravnost između optužbe i odbrane. Nezavistan status za tužioce je fundamentalni zahtjev vladavine prava.

12. Sudije imaju pravo da budu članovi nacionalnih ili međunarodnih udruženja sudija, kojima je povjerena odbrana misije sudstva u društvu.

Organ nadležan za garanciju nezavisnosti

13. Kako bi obezbijedila nezavisnost sudija, svaka država će formirati Sudski Savjet, ili drugo specifično tijelo, nezavisno od zakonodavne i izvršne vlasti, kome su povjerene široke nadležnosti za sva pitanja koja se tiču njihovog statuta, kao i organizacije, funkcionisanja i sveukupne slike sudskih institucija. Savjet će se sastojati ili samo od sudija ili od značajne većine sudija koje će birati njihove kolege. Sudski savjet će biti odgovoran za svoje aktivnosti i odluke.

Pristup pravdi i transparentnost

14. Pravda će biti transparentna i informacije će se objaviti o funkcionisanju sudskog sistema.

15. Sudije će preduzeti korake da obezbijede pristup brzom, efikasnom i dostupnom rješavanju sporova; oni će doprinijeti unapređenju metoda alternativnog rješavanja sporova.

16. Dokumenti suda i sudske odluke će biti izrađene na pristupačnom, jednostavnom i jasnom jeziku. Sudije će donositi obrazložene odluke, koje će javno objaviti u razumnom roku, i koje će se zasnivati na fer i javnom saslušanju. Sudije će koristiti adekvatne metode vođenja predmeta.

17. Sprovođenje naloga suda je suštinska komponenta prava na pravično suđenje, a takođe i garancija efikasnosti pravosuđa.

Etika i odgovornost

18. Deontološki principi, koji karakterišu disciplinske postupke, će biti vodič za aktivnosti sudija. Njih će pripremiti same sudije i biće uključeni u njihovu obuku.

19. U svakoj državi, statut ili osnovna povelja koja je primjenjiva na sudije će definisati ponašanje koje može dovesti do disciplinskih sankcija kao i disciplinske procedure.

20. Sudije će biti krivično odgovorni po zakonu za djela počinjena izvan njihove sudske funkcije. Krivična odgovornost se neće propisati sudijama za nenamjerne neuspjehe u vršenju svojih funkcija.

21. Pravni lijek za sudske greške treba da leži u odgovarajućem sistemu žalbi. Bilo koji drugi pravni lijek za druge neuspjehe u sprovođenju pravde stoji jedino protiv države.

22. Nije adekvatno da sudija bude izložen bilo kakvoj ličnoj odgovornosti, u pogledu navodnog vršenja sudske funkcije, pa čak i na način naknade od strane države, osim u slučaju namjerne greške.

Međunarodni sudovi

23. Ovi principi će se primjenjivati mutis mutandis na sudije svih Evropskih i međunarodnih sudova.